

HET WINTERVOORKOMEN VAN HET WATERHOENTJE (*Gallinago chloropus*) IN HET GOOI,
HET VECHTPLASSENGBIED EN DE EEMPOLDER WEST IN 1977 EN 1978

Rob Moolenbeek & Frank Griffioen

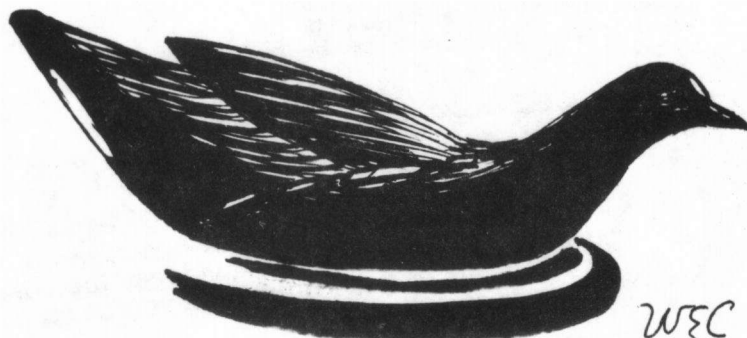
Traditiegetrouw werden er in januari 1977 en 1978 waterwildtellingen gehouden, waarbij ook nu weer vooral op de verspreiding van het Waterhoentje werd gelet. Om later als vergelijkingsmateriaal te kunnen dienen, werd het te onderzoeken gebied weer in drie hoofdgroepen verdeeld, welke weer onderverdeeld werden in ca. 26 telgebieden. Deze kleine telgebieden werden op 15/16 januari 1977 en 14/15 januari 1978 door de tellers per auto, fiets of te voet doorkruist. Door alle waarnemingen op een kaart in te tekenen, kon naderhand het totale aantal vogels in het onderzochte gebied worden bepaald. Dit gaf ons vooral voor de 1978 telling een duidelijk beeld over de grootte van de groepen waarin de vogels werden aangetroffen.

Eveneens werd in 1978 het biotoop waarin de vogels zich bevonden, vermeld, waarbij men kon kiezen uit de zes volgende mogelijkheden:

- I weilanden, graslanden, grote gazons
- II kwekerijen, bouwland, kleine tuinen
- III boomgaarden
- IV modder- of slikterreintjes
- V rietkompleksen of -randen
- VI diversen (open water, zwemmend etc.)

Weer: Het weer kan van grote invloed zijn bij de tellingen. Bij mist en regen zullen de aantallen waarschijnlijk onderschat worden. Bij voorafgaande vorst zullen de vogels dichter langs huizen en wegen komen en zullen de aantallen groter zijn. Het weer tijdens de januari-telling 1977 was als volgt. De dagen voor de telling had het iets gevroren, zodat slootjes en kleine plassen dicht lagen. In het weekend echter kwam het kwik weer boven nul. Af en toe een regenbuitje en een matige westen wind. De bewolking was 100%.

Het weer van 14 januari 1978 was minder aangenaam. Het was zwaar bewolkt, mistig met af en toe motregen. Er waaide een zwakke oosten wind bij een temperatuur van 5° C. Op 15 januari bleek het weer een metamorfose te hebben ondergaan. Het was helder zonnig weer met een matige N.O. wind. De temperatuur was ongeveer gelijk gebleven.

TELGEBIEDEN	Aantal waterhoenen in :	1977	1978
Noordpolder beoosten Muiden		97	50
Nieuwe Keverdijkse Polder		2	60
Overscheense Berger & Meentpolder		x	24
Keverdijkse Overscheense Polder		x	8
Ford Uitermeer		x	42
Hilversumse Meent		28	381
Heintjesrak & Broekerpolder		-	1
HollandsAnkeveen		168	159
Stichs Ankeveen		98	83
Hinderdam & Horn en Kuyerpolder		43	30
Spiegel polder		4	2
Blijkpolder		30	3
Horstermeer		32	24
Meer-Uiterdijkse Polder		x	8
Polder Dorssewaard		56	77
Suikerpot & Het Hol		6	33
Kortenhoef West		65	84
Kortenhoef Oost		110	116
's-Gravelandse Landgoederen Noord		176	245
" " Zuid		33	212
Loosdrecht (o.a. Vuntus)		107	x
Loosdrecht ster		85	x
Breukelerveen, Eendekooi, Egelshoek, Eindegooi e.o.		100	x
Nieuwersluis		125	11
Vecht Loenen-Vreeland		20	39
Loenderveense Plas		5	20
Moleneind Kortenhoef		6	2
Totaal Vechtplassengebied		1396	1714
Naarden Vesting		224	423
Vijvers Gemeente Bussum		26	17
Rioolwaterzuivering Anna's Hoeve Hilversum		8	35
Gooiersgracht e.o. (Laren)		60	78
Vijvers Hilversum & Beresteinseweg		42	61
Naarden, Valkeveen, Limiten, De Beek e.o.		116	168
Pier Huizen, Ford Ronduit		172	35
Laarder Wasmeer		3	1
Totaal Gooi		651	818
Eempolder Zuid		-	1
Eempolder Noord		2	9
Totaal Eempolders		2	10

x = niet geteld

Het totaal aantal getelde Waterhoentjes in ons werkgebied voor 1977 is 2049 en voor 1978 is het 2542. Zoals in voorgaande tabel te zien is, treden er per gebied nogal wat verschillen in aantallen per jaar op. Dit zou veroorzaakt kunnen zijn door: a) het weer, b) de teller en c) niet goed begrensde gebieden (vooral in 1977). Opmerkelijke verschillen zijn waarneembaar op de Hilversumse Meent, de Blijkpolder, 's-Gravelandse landgoederen Zuid en Vesting Naarden.

Voor 1978 kunnen de telgegevens nog naar biotoop worden gerangschikt (zie inleiding).

	Aantal waarnemingen	Aantal waterhoentjes	Grootste groep	Gem. grootte groep
I	126	1967	109	15,6
II	15	186	48	12,5
III	4	43	19	10,8
IV	9	68	7	7,6
V	18	126	20	7,0
VI	31	152	8	4,9

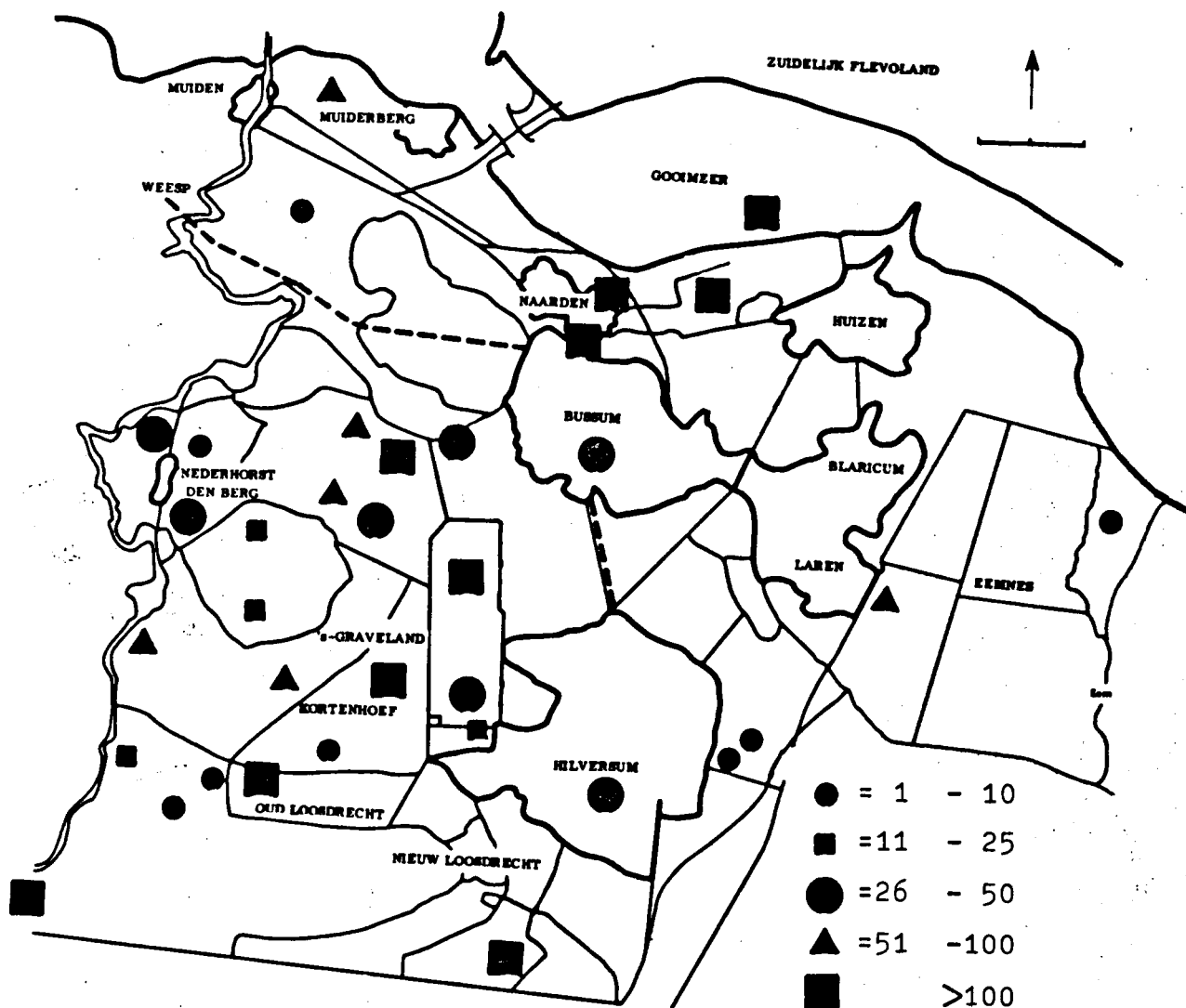
In enkele gevallen is in bovenstaand schema een eigen interpretatie weergegeven omdat sommige waarnemingen in twee of meer categorieën waren onder te brengen.

Totaal werden er dus geteld in	1977	1978
Vechtplassengebied	1396	1714
Gooi	651	818
Eempolder west	2	10
totaal	2049	2642

Hierbij moet wel opgemerkt worden dat deze aantallen per gebied niet zonder meer vergeleken mogen worden met tellingen uit voorgaande jaren. Dit, omdat we niet weten welke gebieden men toen wel of niet bij het Gooi of Vechtplassengebied telde.

Er worden nu vanaf 1972 jaarlijks Waterhoentjes geteld en uit deze gegevens blijkt dat de populatie vrij konstant is (tussen de 2000 en 3000 vogels). Aan de verslagen van 1975 en 1976 wordt nog steeds gewerkt. Het ligt in onze bedoeling om de januari-Waterhoentellingen af te ronden. In 1979 zal dan een totaal-verslag verschijnen over de tellingen van 1972 tot en met 1979. Wat we na 1979 gaan doen is nog niet helemaal duidelijk. Wel willen we proberen de ringers in het Gooi wat te stimuleren om Waterhoentjes te ringen en zo mogelijk individueel herkenbaar te maken (bv. vleugelmerken of kleurringen). Hieruit kan dan misschien wat meer informatie over de Waterhoentjes verkregen worden.

Ook is het te overwegen om de tellingen te verplaatsen naar een andere maand of wellicht eens één of twee hele winters maandelijks te tellen. Dit zal natuurlijk ook voor een groot deel van het enthousiasme van de tellers afhangen.

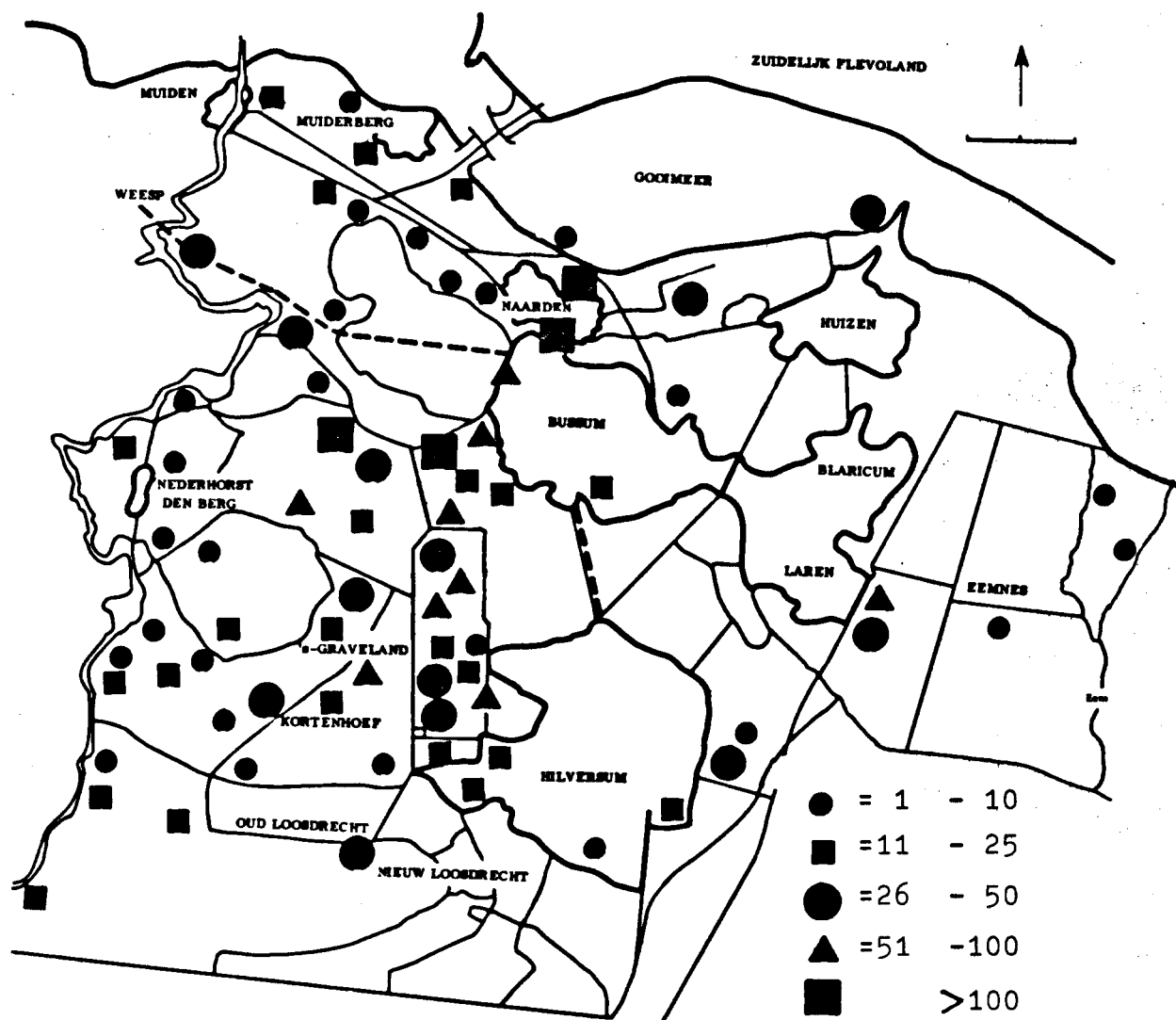

VERSPREIDING VAN HET WATERHOEN 1977 (per telgebied)

Aan de tellingen 1977 (=1) en 1978 (=2) hebben meegewerkt:

A. Bode (2), H.J. ten Brinke (2), W. Cohen (2), H. & P. Dieperink (1+2), N. Dwars (1), F. Griffioen (1+2), E. de Haan (2), A. Hartlief (2), J. Harder (1), J. & K. den Hartog (2), F. Hoes (2), G. Heise (1), W.C. v.d.Hijden (2), N.A. Klippel (2), C. Last (2), W. Loode (1), R. v.Maanen (1+2), Natuurmonumenten (P. Honig & H. Vonk Noordegraaf), R.G. Moolenbeek (2), L. Persijn (2), W. Pluister (1+2), P. v.d.Poel (1), R. v.Poelgeest (1+2), H. Pollema (1+2), L. Reddingius (1+2), F. de Roder (1), P. Schoorl (2), J.P. Seyffert (1+2), H.W. de Soete (2), A. Stoker (2), A. Vermeule (2), Y.S. Vogel (2), P. Vos (2), R. de Wijs (2).

(Onlangs kregen wij van J.W. v.Galen-Last nog een aanvulling op de telling van januari 1978. Deze gegevens (vooral van Muiden e.o.) konden helaas niet meer in dit verslag verwerkt worden.)

VERSPREIDING VAN HET WATERHOEN 1978 (per groep)

*

Allermaal fietsen om het
Naardermeer!